

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

31.1.2022 klo 9–11.30

Paikka: Zoom

Jäsenet

Läsnä/poissa	Etunimi	Sukunimi	Nimeävä organisaatio	Oma organisaatio
läsnä	Minna	Abrahamsson-Sipponen	FUN	Oulun yliopisto
este	Janne	Kanner	CSC	CSC
läsnä, poissa 4–6	Terhi	Kilpi	Tulanet	THL
läsnä	Helena	Laaksonen	Tietoarkisto	Tietoarkisto
läsnä	Leo	Lahti	Tutkijajäsen (Unifi)	Turun yliopisto
läsnä	Hanna	Lahtinen	Arene	Laurea
este	Riitta	Maijala	Suomen Akatemia	Suomen Akatemia
este	Minna	Martikainen	Unifi	Vaasan yliopisto
läsnä	Sanna	Marttinen	Tulanet	Tulanet
läsnä	Liisa	Maunuksela	Tulanet	Ruokavirasto
läsnä, poistui kohdassa 8	Ossi	Naukkarinen	Unifi	Aalto yliopisto
läsnä	Eeva	Nyrövaara	Unifi	Unifi
läsnä	Emilia	Palonen	TSV	Valtiotieteellinen yhdistys
läsnä	Riikka	Paloniemi	Tutkijajäsen (Tulanet)	SYKE
läsnä	Taina	Pihlajaniemi (PJ)	Unifi	Oulun yliopisto
läsnä	Seliina	Päällysaho	Tutkijajäsen (Arene)	Seinäjoen AMK
läsnä	Juhani	Soini	Arene	Turun AMK
läsnä	Arja	Tuuliniemi	Kansalliskirjasto	Kansalliskirjasto

Läsnä

Henriikka Mustajoki (TSV), esittelijä
 Hanna Lahdenperä (TSV), sihteeri
 Pekka Olsbo (JYU), esittelijä kohta 6
 Ilmari Jauhiainen (TSV), esittelijä kohta 7
 Jessica Parland-von Essen (CSC), esittelijä kohta 8

Asiantuntijaryhmien puheenjohtajat:

Susanna Nykyri (TAU) – aineistojen avoimuus
 Mari Riipinen (UTU) – toimintakulttuurin avoimuus
 Miki Kallio (OY) - oppimisen avoimuus
 Timo Vilen (Kansalliskirjasto) - julkaisemisen avoimuus

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

2. Edellisen kokouksen muistio tiedoksi

Liite: [Muistio](#)

Tulevat muistiot:

- A. Jatketaanko samalla tavalla eli tiiviillä päätösmuistiolla?
- B. Kirjataan jatkossa tarkemmin ohjausryhmässä käytyjen keskusteluiden teemat/näkökulmat?

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin kielikorjauksella kohdassa 5.

Keskusteltiin tarpeesta kirjata muistioihin myös käytyjen keskustelujen painotukset sekä avoimuuden että yhteisen muistin ylläpitämisen kannalta. Todettiin, että yksittäisten tahojen lausuntoja ei kirjata, mutta keskusteluissa nousseet teemat tuodaan esiin.

Päätettiin, että tästä kokouksesta laaditaan laajempi muistio. Laajuus arvioidaan seuraavassa kokouksessa.

3. Menetelmien avoimuuden osalinjaus – 1. käsittely

[Tutkimusaineistojen ja -menetelmien linjaukokonaisuuden](#) toista osaa eli menetelmien avoimen saatavuuden linjaustyöryhmää on vetänyt Leo Lahti (UTU). Osalinjaus on nyt ohjausryhmän ensimmäisessä käsittelyssä. Linjausta on laadittu ensisijaisesti englanniksi ja se käännetään ennen avaamista tutkimusyhteisön kommentoinnille huhti-toukokuussa 2022. Leo Lahti esittelee osalinjauksen ensimmäisen luonnoksen.

Liite: [Menetelmien avoimuuden osalinjausluonnos](#)

Keskusteltiin

- rajanvedosta kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen välillä, ja sanamuodon *research fields* vaihtoehdoksi ehdotettiin *research trajectories/approaches, types of research*
- erilaisten, varsinkin fyysisten, infrastruktuurien asemasta, ja todettiin, että ne kuuluvat myös arkkitehtuurityöryhmän tehtävänantoon – ryhmien työnjakoa tullaan täsmentämään
- mahdollisuudesta pitää menetelmiä aina avattavina, mutta todettiin, että kenttä on moninainen ja menetelmiä yhdistetään eri lähteistä, joten tästä ei voi linjata ilman kansallista avoimen lähdekoodin vaatimusta.

Työryhmä jatkaa linjauksen työstämistä keskustelun perusteella, ja seuraava versio esitetään Ohjausryhmän kokouksessa 30.3. Tavoitteena on avata menetelmien avoimuuden osalinjaus kommentoinnille huhtikuussa 2022.

4. Avoimen tieteen tavoitearkkitehtuurityö

Ohjausryhmän asettama arkkitehtuurityöryhmä on aloittanut työnsä OKM:n CSC:lle osoittaman resurssin tukemana. Työryhmän toimikausi on 2022–23. CSC tarjoaa arkkitehtuurityöryhmän työn tueksi kokonaisarkkitehdin. Työryhmän puheenjohtajiksi valittiin

ensimmäiselle vuodelle Jukka Heikkilä (Professoriliitto) sekä toiselle vuodelle Susanna Nykyri (TAU).

Arkkitehtuuriryhmän työalusta: [Avoimen tieteen Arkkitehtuurityö - Finn-ARMA - Eduuni-wiki](#)

Keskusteluasia:

- Tavoitearkkitehtuurin aikajana?
- Ketä varten arkkitehtuuri tehdään?

Keskusteltiin ja todettiin, että

- tavoitearkkitehtuurin aikajanan tulee olla pidempi kuin *Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen* kausi 2020–2025. Melko pitkää tähtäintä, esimerkiksi vuotta 2030, pidettiin sopivana, vaikka epävarmuus kasvaakin loppua kohden
- arkkitehtuuria tehdään organisaatioita varten.

5. Toimintakulttuurin linjausluonnos – kommentoinnin tulokset

Toimintakulttuurin avoimuuden linjausluonnos oli [kommentoinnilla](#) 9.11.-20.12. Luonnosta kommentoi:

- 10 yliopistoa
- 9 Ammattikorkeakoulua
- 6 Tutkimuslaitosta
- 5 Tieteellistä seuraa
- 2 Ministeriötä
- 6 Muuta organisaatiota
- 5 Yksityishenkilöä

Työryhmä on käynyt kommentit läpi ja Asiantuntijaryhmän puheenjohtaja Mari Riipinen (UTU) esittelee kommentoinnin tulokset sekä luonnokseen niiden perusteella tulevat muutokset.

Liite: [Kommenttien esittely](#)

Liite: [Avoimen toimintakulttuurin linjauksen kommentit \(kaikki\)](#)

Liite: [Kommenteille lähetetty linjausluonnos](#)

Keskusteltiin

- kommenteissa toistuvasta huolesta resurssien riittävydestä, ja todettiin, että aikataulua on mietittävä tämän valossa.
- resurssikeskustelun yhteydessä myös tarpeesta yhteisesti arvioida avoimuuden kokonaiskustannuksia.
- päätettiin jättää hallinnon avoimuus tämän linjauksen ulkopuolelle.
- avoimen tieteen ja tutkimuksen kustannusten ja hyötyjen suhteen tärkeydestä ja miten se saatetaan päättäjien tietoon, jotta keskustelu kääntyisi resursointiin leikkausten sijaan.
- olisiko tarpeen tunnistaa ja tukea avoimen tieteen ja tutkimuksen lähettiläitä, jotka erityisesti viesivät avoimen tieteen asiaa päättäjien tietoisuuteen.
- kannustimista, ja pohdittiin tutkijoihin kohdistuvia kannustimia suhteessa organisaatioiden kannustimiin.
- tarpeellisuudesta tarkistaa linjausten välinen koherenssi, koska toimintakulttuuri linkittyy koko avoimen tieteen kenttään. Erityistä huomiota vaatii aikataulujen ristiintarkistus, jotta tässä linjauksessa ei kumota aikaisemmin valmistuneiden linjausten tavoiteaikatauluja.

Työryhmän tavoitteena on tuoda linjaus hyväksyttäväksi Ohjausryhmän kokoukseen 30.3.

6. Osalinjausluonnos: Monografioiden ja kokoomateosten avoin saatavuus

Monografioiden ja kokoomateosten avoimen saatavuuden osalinjausluonnos oli Ohjausryhmän 1. käsittelyssä joulukuussa. Nyt on käsiteltävänä toinen luonnos, jota on muokattu Ohjausryhmän kommenttien perusteella. Luonnoksen esittelee työryhmän puheenjohtaja Pekka Olsbo (JYU).

Liite: [Osalinjausluonnos: Monografioiden ja kokoomateosten avoin saatavuus](#)

Keskusteltiin

- linjauksen aikataulusta ja todettiin että linjauksen tulee olla kunnianhimoinen ja vastata kansainvälisiä olemassa olevia linjauksia
- aikataulujen saavutettavuudesta näistä näkökulmista
- myös tutkimusartikkeleiden avoimuuden kustannuksista.

Ohjausryhmä esitti, että ennen kommentointia työryhmä pohtii aikataulua ja yhtenäistää kokoomateosten ja monografioiden aikatalut jälkimmäisen pohjalta.

Päätettiin hyväksyä ohjausryhmän keskustelun perusteella muokattu osalinjausluonnos kommentoitavaksi. Kommentointiaika: 7.2.–18.3.

7. Osalinjausluonnos: Avoimet oppimis- ja opetuskäytännöt

Avoimien oppimis- ja opetuskäytäntöjen osalinjausluonnos oli Ohjausryhmän ensimmäisessä käsittelyssä lokakuussa 2021. Nyt on käsiteltävänä edellisen keskustelun perusteella muokattu luonnos. Osalinjausluonnoksen esittelee Ilmari Jauhiainen (TSV).

Liite: [Osalinjausluonnos: Avoimet oppimis- ja opetuskäytännöt](#)

Liite: [Osalinjausluonnokset esittelykalvot](#)

Päätettiin hyväksyä osalinjausluonnos kommentoitavaksi. Kommentointiaika: 7.2.–18.3.

8. Ohjeita tutkimusdatan yhteentoimivuuden edistämiseen

Dokumentti käsittelee FAIR-periaatteiden I:tä, eli yhteentoimivuutta (interoperability), ja siinä on ohjeet tutkijalle, datanhallinnan asiantuntijalle ja palveluiden tuottajalle. Esittelijänä Jessica Parland-von Essen (CSC)

Liite: [Interoperable 1-2-3 Ohjeita soveltamiseen](#)

Liite: [Ohjeiden esittelykalvot](#)

Keskusteltiin

- ohjeiden ja muiden AVOTT-suositusten levittämisestä ja jalkauttamisesta. Kanaviksi ehdotettiin kansallista avoimen tieteen ja tutkimuksen seurantaa, CSC:n datanhallinnan osaamiskeskusta sekä organisaatioiden asiantuntijoille suunnattuja keskustelutilaisuuksia.

Todettiin, että ohjeet ovat hyvin tervetulleita ja kiitettiin työryhmää erinomaisesti laaditusta dokumentista.

9. Tiedoksi

- Toimintakulttuurin linjausta tukevat suositukset ovat [asiantuntijakommentoinnilla](#) 7.2. asti
- Avoimen julkaisemisen tekniikkaa ja teknologiaa koskevat [suositukset on julkaistu](#)

- Avoimen tieteen ja tutkimuksen seurantamallin [kokeilumahdollisuus on avoinna](#) 4.3. asti

10. Muita asioita

Ohjausryhmän kokoukset 2022:

- 30.3. klo 9-11.30
- 31.5. klo 9-11.30
- 29.8. klo 9-11.30
- 10.10. klo 9-11.30
- 12.12. klo 9-11.30

Ohjausryhmän työsuunnitelma kevät 2022:

Kokous	Aihe	Työvaihe	Päätös
Tammikuu	Oppimisen avoimuuden osalinjaus	2. käsittely	
	Menetelmien ja infrastruktuurien avoimuuden osalinjaus	1. käsittely	
	Toimintakulttuurin linjausluonnos – kommentoinnin tulokset	3. käsittely	
	Monografioiden avoimen saatavuuden osalinjausluonnos	2. käsittely	
Maaliskuu	Avoimen toimintakulttuurin linjaus - hyväksyminen	Päätösasia	x
	Monografioiden avoimen saatavuuden osalinjaus - kommentoinnin tulokset	3. käsittely	
	Oppimisen avoimuuden osalinjaus - kommenttien tulokset	3. käsittely	
	Menetelmien ja infrastruktuurien avoimuuden osalinjaus	2. käsittely	
	Riskianalyysin välikatsaus		
Toukokuu	Oppimisen avoimuuden osalinjaus	Päätösasia	x
	Monografioiden avoimen saatavuuden osalinjaus	Päätösasia	x
	Menetelmien ja infrastruktuurien avoimuuden osalinjaus - kommenttien tulokset	3. käsittely	
	Riskianalyysin loppuraportti		
Elokuu	Menetelmien avoimuuden osalinjauksen hyväksyminen	Päätösasia	x